

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

05 נובמבר 2017

ת"א 32265-07-12 גולן ואח' נ' קוניאל ואח'

בפני כב' השופטת בכירה דורית קוברסקי

התובעים

1. יואב גולן
2. אשדוד סחר עץ בע"מ
- ע"י עו"ד שחור

נגד

הנתבעים

1. מריו קוניאל
2. GIUSEPPE MONGIELO
3. Antonio Cunial ILCA S.P.A
- ע"י עו"ד מאייר

החלטה

לפני בקשה להורות על גביית עדות באמצעות היוועדות חזותית ("וידאו קונפרנס"). יצוין כבר עתה, כי הבקשה הוגשה תחת הכותרת "בקשה לגביית עדות בחוץ לארץ", אך בהמשך הציע התובע לגבות את העדות באמצעות היוועדות חזותית, ובכך לחסוך בפרוצדורה מורכבת ויקרה.

רקע – כללי

1. בכתב התביעה נטען כי התובע 1 (להלן: "גולן"), באמצעות התובעת 2 שבשליטתו ובניהולו (להלן: "אשדוד סחר", המוחזקת ע"י חברת אחזקות שאף היא בבעלותו – ניאור אחזקות (1984) בע"מ, להלן: "ניאור"), פעל מאז אמצע שנות השמונים בשיתוף פעולה עם הנתבעת 3 – חברה איטלקית לייצור רעפי חרס (להלן: "קוניאל"), לייבוא רעפים לישראל. לטענת גולן, בשלהי שנות ה-90 התקשרו אשדוד סחר וקוניאל להקמת חברה בפורטוגל (להלן: "סולפג'י"), כדי שבאמצעותה תתבצע העברת הרעפים מהיצרן האיטלקי ליבואן הישראלי (ככל הנראה משיקולי מס). מי שניהל את ענייני סולפג'י הוא הנתבע 2 (להלן: "מונג'לו").

2. על פי כתב התביעה, בסביבות שנת 2001 ובעקבות חילופי גברי בהנהלת קוניאל, שבמסגרתם מונה כמנהלה הנתבע 1 (להלן: "מריו"), חלה הרעה במערכת היחסים מול גולן. מוקד הסכסוך היה טענות הדדיות הקשורות בפעילות מפעל לייצור רעפי חרס שהקימו ניאור וקוניאל בירוחם, עניין שנדון והוכרע בהליך אחר (ה"פ 1583/04 ו-ה"פ 204/05).

3. התביעה דגן היא לתשלום חלקם של התובעים ברווחים שהניבה לטענתם סולפג'י בשנת 2001 – תשלום שנטען כי נמנע בזמנו על ידי מונג'לו בהוראת מריו. על פי הנטען, במהלך שנות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

05 נובמבר 2017

ת"א 32265-07-12 גולן ואח' נ' קוניאל ואח'

הפעילות המשותפת בסולפג'ו, מי שהיה מכין רישום של חלוקת הרווחים היה מנהל מסחרי בקוניאל בשם סרג'יו פסקוולאטו (Sergio Pasqualato, להלן: "פסקוולאטו") ולאחר אישורו על ידי גולן היה מועבר חלקו של גולן מסולפג'ו לחשבון בנק בשוויץ של גולן. ואולם, במהלך שנת 2002 ובעקבות הסכסוך בעניין המפעל בירוחם, לא בוצעה העברת הכספים לגולן עבור רווחי שנת 2001, וזאת על אף שפסקוולאטו כבר העביר לגולן את רישומיו בעניין חלוקת הרווחים עבור שנה זו (לכתב התביעה צורף מסמך שנטען שהוא רישום חלוקת הרווחים לשנת 2001 שנערך ע"י פסקוולאטו). התובעים מציינים, כי בזמן אמת לא הזדרזו לדרוש את התשלום, שכן באותה עת טרם הוסדרו ענייני המס בהקשר רווחים אלה. עוד מציינים התובעים, כי למיטב ידיעתם חברת סולפג'ו נסגרה זה מכבר.

4. עם הגשת התביעה, הגישו הנתבעים בקשה לדחיית התביעה על הסף מחמת התיישנות – בקשה שהתקבלה בהחלטתי מיום 6.11.2013. התובעים ערערו על החלטה זו וביום 19.2.2015 הורה בית המשפט המחוזי על השבת התיק לפניי בקבעו כי המקום לבירור ראיתי של טענות הצדדים, לרבות בעניין ההתיישנות, הוא בשלב ההוכחות ולא בשלב הסף.

5. הנתבעים הגישו כתב הגנה. בראש ובראשונה, שבו וטענו כי התביעה התיישנה, והדגישו כי שאלה זו עודנה נתונה לבירור. לגופו של עניין הנתבעים מכחישים את הטענות בנוגע להסכם השתתפות ברווחים כלשהם, טוענים כי אין בידיהם כל מידע בעניין ומדגישים כי לא הוגש כל תיעוד התומך בטענות אלה. אשר לחברת סולפג'ו נטען, כי במשך השנים גולן הפעיל לחצים על קוניאל על מנת שתמכור לו את רעפיה בדרך עקיפה באמצעות חברות הממוקמות במקלטי מס. כך, קוניאל מכרה רעפים לסולפג'ו, וזו מכרה אותם לאשדוד סחר – אך לטענת הנתבעים הם לא היו מעורבים בקשר שבין סולפג'ו לתובעים ואינם יודעים פרטים על מהותו. מונגילו בפרט טוען כי מעולם לא ניהל את סולפג'ו, לא שלט בה או בכספיה ולא פעל כנאמן של מי מהתובעים, בעניין סולפג'ו או בכלל.

6. הנתבעים הקדישו בכתב ההגנה פרק נפרד לפסקוולאטו. לטענתם, המסמך שצורף לכתב התביעה אינו חתום, נעדר כל פרטי זיהוי ובוודאי שאינו מסמך של קוניאל. בנוסף, לא מצוין כי הסכום הנקוב בו "מגיע לגולן", ושמו אינו מוזכר כלל במסמך. אשר לפסקוולאטו עצמו, נטען כי אמנם עבד בקוניאל שנים רבות, אך מעולם לא ניתנה לו זכות חתימה בשמה, ולמעשה עבודתו הופסקה בשנת 2001 לנוכח חוסר האמון בו. כן נטען, כי פסקוולאטו הוא ידיד קרוב של גולן ואף הגיש תצהיר בתמיכה לתביעה קודמת של גולן נגד קוניאל, והנתבעים מעריכים כי חבר לגולן במטרה לפגוע במעסיקו הקודם לאחר פיטוריו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

05 נובמבר 2017

ת"א 32265-07-12 גולן ואח' נ' קוניאל ואח'

הבקשה

7. ביום 8.6.2016 הגישו התובעים "בקשה לגביית עדות בחוץ לארץ" (להלן: "**הבקשה**"). העדות שגבייתה מבוקשת בבקשה היא מפי פסקוולאטו, והתובעים עומדים על חשיבותה בהליך בשל כך שיחסי הצדדים בנושא התביעה לא נקבעו בהסכם בכתב, והמסמך שערך פסקוולאטו הוא הכתב המתעד היחידי בעניין. לטענת התובעים, בעדותו המבוקשת יוכל פסקוולאטו לאשר את הרקע להקמת סולפג'ו, את ההסכם בעל פה שנערך עם גולן ואת שאר העובדות הנטענות לגביו בתביעה. בבקשה נטען, כי פסקוולאטו הדגיש בפני גולן, בשיחות טלפוניות רבות, כי מריו איים עליו פן יעיד בהליך, שכן עדותו תביא להפללת קוניאל ומריו בשימוש ב"כסף שחור", ולכן אם יעיד ירדוף אותו ומריו ויביא לנקיטת הליכים פליליים נגדו. גולן צירף תצהיר לבקשה בו הבהיר כי ניסה להיפגש עם פסקוולאטו, ללא הועיל, וצירף לתצהיר תכתובות דוא"ל שנטען כי אלה מתעדות את האיומים של מריו ואת חששו של פסקוולאטו (להלן: "**הודעות הדוא"ל**").

8. הבקשה, שנוסחה באופן לא ברור (בלשון המעטה), מפנה לתקנות לביצוע אמנת האג 1970 (גביית ראיות), תשל"ז-1977 (להלן: "**תקנות האמנה**"), לחוק עזרה משפטית בין מדינות, תשנ"ח-1998 (להלן: "**חוק העזרה המשפטית**") ולתקנות מכוחו, ומבוקש בה: "**ליתן צו באיטליה המחייב את העד לבוא ולתת את עדותו בישראל... ולחילופין; ... לאפשר לבאי כוח הצדדים להיות נוכחים במהלך גביית העדות בחוץ לארץ. וכן, בכל מקרה, לנהל את חיקור הדין בדרך שבה ב"כ המבקשים יציג שאלות לעד וב"כ המשיבים יהיו זכאים לחקור אותו בחקירה נגדית.**"

9. הנתבעים הגישו את התנגדותם לבקשה ביום 26.7.2016. לטענתם, יש לדחות את הבקשה הן על הסף והן לגופה. מבחינת טענות הסף נטען, כי הבקשה אינה אפשרית, שכן בית משפט בישראל אינו יכול "ליתן צו באיטליה". כך גם לא ניתן, עפ"י הדין האיטלקי, לגבות עדות באיטליה כאשר מבוקש לנהל את חיקור הדין בנוכחות ב"כ הצדדים, ובפרט לא ניתן לחקור את העד בחקירה נגדית. הנתבעים צירפו חוות דעת של מומחית בדין האיטלקי לתמיכה בטענותיהם. בנוסף טוענים התובעים כי הבקשה כלל אינה עומדת בדרישות המפורטות בתקנות האמנה. לגופה של הבקשה, מכחישים הנתבעים את האיומים המיוחסים למריו וטוענים, כי בניגוד לנטען בבקשה, פסקוולאטו נפגש עם גולן באיטליה, שיתף עמו פעולה בעריכת תצהיר, ניסה לשכנע את מונג'לו להפגש עם גולן ואף הבהיר למונג'לו כי החליט לחתום על תצהיר עבור גולן ולהגיע לישראל לצורך החתימה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

05 נובמבר 2017

ת"א 32265-07-12 גולן ואח' נ' קוניאל ואח'

10. ביום 25.8.2016 הגישו התובעים תגובה לתשובת הנתבעים, במסגרתה הכחישו את טענת
1 הנתבעים לפיה מטרת הבקשה היא לחמוק מחקירה נגדית. התובעים אישרו את דבר שיחתו
2 של פסקוולאטו עם מונג'ילו ונסיונותיו להביאו להפגש עם גולן, אך טענו כי יש בכך רק להמחיש
3 את חששו של פסקוולאטו.
4
5
11. ביום 19.12.2016 הגישו התובעים בקשה למתן החלטה בבקשה לגביית עדות באיטליה,
6 ובמסגרת זו הציעו כי בית המשפט יורה לצדדים ליצור קשר עם פסקוולאטו על מנת לנסות
7 ולגבות את עדותו באמצעות היוועדות חזותית, ובכך לחסוך בפרוצדורה מורכבת ויקרה.
8 משכך, הועברה הצעה זו "לעמדת הנתבעים והסכמתם" לעניין (החלטת 20.12.2016).
9
10
12. הנתבעים התנגדו גם להצעה זו. בתשובתם מיום 4.1.2017 נטען, כי ההצעה לבקש
11 מפסקוולאטו לשתף פעולה ולהעיד מרצונו עומדת בניגוד לרציונל שבבסיס הבקשה המקורית,
12 שבה נתבקש לחייב את פסקוולאטו להעיד, שכן הוא מסרב לשתף פעולה ולקחת חלק בהליך
13 בשל חששותיו בצל האיומים מצד מריו. הנתבעים הוסיפו כי מבירור שערכו התברר
14 שפסקוולאטו שהה בישראל בחודש מאי 2014, לאחר הגשת התביעה ובסמוך לפני הגשת
15 הבקשה (כאמור, ביום 8.6.16), ומכאן שאין ממש בטענותיו בדבר חשש להגיע ולהעיד
16 בישראל.
17
18
13. התובעים השיבו להתייחסות הנתבעים והדגישו, כי הבקשה "החדשה" מצידם אינה אלא
19 הצעה, בבחינת מנגנון גביית עדות שיוצג לעד, שנועד להקל ולפעול לטובתו ואף לטובת
20 הנתבעים, שביקשו לחקור את העד בחקירה נגדית. כמו כן, במידה שדרך זו לא תצלח, ייפנו
21 התובעים לפרוצדורה הארוכה, הפורמאלית והיקרה. התובעים הבהירו, כי אינם עומדים על
22 גביית העדות בדרך של היוועדות חזותית, ומבחינתם די להם בצו לחיקור דין פורמאלי בבית
23 משפט באיטליה, בהתאם לאמנות ולחוק העזרה המשפטית בין מדינות.
24
25
14. בדיון שהתקיים ביום 28.2.2017 שבו והעלו הצדדים את טענותיהם בעניין גביית העדות של
26 פסקוולאטו, ובסיום הדיון הוריתי לתובעים להציג אינדיקציה לכך שלמרות שפנו לעד הוא
27 מסרב לבוא ולהעיד בישראל. בהתאם, ביום 22.6.2017 הגישו התובעים הודעה, שנתמכה
28 בתצהירו של גולן, כי ביום 16.5.2017 שוחח גולן עם פסקוולאטו. תמלול השיחה צורף
29 לתצהיר. על פי ההודעה, פסקוולאטו חזר והבהיר כי הוא מפחד, כי מריו שלח אליו אדם
30 שהזהיר אותו שלא להעיד, כי מנג'ילו בעצמו הודיע לו שאם יגיש תצהיר תוגש נגדו תביעה ע"י
31 מריו ביום למחרת, ובשל כל אלה בלתי אפשרי שהוא יעיד.
32
33

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

05 נובמבר 2017

ת"א 32265-07-12 גולן ואח' נ' קוניאל ואח'

15. הנתבעים הגישו תשובה להודעת התובעים וטענו, בין השאר, כי תמלול השיחה דווקא מדגיש את הצורך בחקירה נגדית של פסקוולאטו ובהתרשמות ישירה של בית המשפט מהעד וממחימתו. התובעים מצידם הגישו תגובה לתשובה, והבקשה נקבעה לדיון פעם נוספת. הדיון התקיים ביום 9.10.2017 ובמסגרתו שבו ועמדו הצדדים על עמדותיהם.

דיון

16. לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים ושקלתי בהם, דעתי היא כי יש לאפשר את גביית עדותו של פסקוולאטו באמצעות היוועדות חזותית. אסביר.

17. כאמור, ה"בקשה לגביית עדות בחוץ לארץ" נוסחה באופן לא ברור ולמעשה – כפי שהבהרתי לצדדים במהלך הדיונים – לא ניתן לקבלה כלשונה. לא מדובר בחיקור דין ואין זה מסמכותו של בית המשפט בישראל "ליתן צו באיטליה". עם זאת, הבקשה שעומדת על הפרק במובן המעשי היא הצעת התובעים לגבות את עדותו של פסקוולאטו באמצעות היוועדות חזותית. לעניין זה, יפים דבריו של כב' השופט (כתוארו דאז) א' גרוניס :

"כאשר עד נמצא מחוץ למדינה ואין הוא מסכים ליתן עדות, לא יהא מנוס מלהשתמש בדרך הקבועה כיום בחוק עזרה משפטית 1998 ובתקנות שהותקנו מכוחו ועל פי החוק שקדם לו. במלים אחרות, כאשר עד מודיע שנכון הוא ליתן עדות מרצונו, איני רואה מניעה מלפעול בדרך בלתי פורמלית בכדי להסדיר את מתן העדות ולבצע את כל התיאומים הנדרשים." (רע"א 3810/06 י. דורי את צ'קובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' שמאי גולדשטיין (24.9.2007) (להלן: "עניין דורי")

18. כידוע, דרך המלך היא שמיעת העדים באולם בית המשפט בפני המותב המנהל את הדיון, על מנת שיוכל להתרשם באופן ישיר ובלתי-אמצעי מן העדות, והעדת עד מחוץ לתחום השיפוט תתאפשר במקרים חריגים בלבד. הפסיקה הכירה בכך שההתפתחויות הטכנולוגיות מחייבות התאמה של הכללים הדיוניים ומאפשרות להרחיב את השימוש בהיוועדות חזותית כתחליף להבאת העד ארצה, ובפרט בנסיבות בהן לבעל דין אין שליטה על רצונם ומכנותם של עדים לבוא לישראל. עם זאת נקבע, כי חסרונותיה של שיטה זו, שעיקרם העדר מרות ישירה של העד לבית המשפט הישראלי וסוגיות הנוגעות ליחסים בינלאומיים, מחייבים נקיטת מידה של זהירות בהפעלת שיקול הדעת בהתרת השימוש בהיוועדות חזותית. במסגרת זו, על בית המשפט לבחון, בין היתר, אם הבקשה הוגשה בתום לב; אם יש בידי העדים למסור עדות רלוונטית לשאלות העומדות במחלוקת; וכן אם קיימת סיבה טובה המונעת את בואם של

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

05 נובמבר 2017

ת"א 32265-07-12 גולן ואח' נ' קוניאל ואח'

העדים לארץ ואת הופעתם לחקירה בבית המשפט בישראל (עניין דורי; רע"א 2772/12 פלוני
נ' פלוני (8.5.2012); רע"א 4718/13 מדינת ישראל נ' בולפון יון (29.6.2014) והאסמכתאות
המופיעות שם).

19. בהקשר זה יוער, כי בעניין דורי התעוררה מחלוקת, באשר למקור הנורמטיבי המסמך את
בית המשפט להורות על גביית עדות באמצעות היוועדות חזותית – אם מכוח סעיף 47 לחוק
העזרה המשפטית או מכוח תקנה 15 לתקנות העזרה המשפטית. קודם לכן, הובעה אף עמדה
כי המקור לכך מצוי בסעי' 13 לפקודת הראיות (רע"א 522/11 גולסז נ' קאלצ'י (8.12.2011)).
דומה כי מחלוקת זו טרם הוכרעה (ר' רע"א 5573/15 אברבונך נ' OTKRITIE
INTERNATIONAL INVESTMENT MANAGEMENT LTD (17.8.2015)).

20. עוד ראוי לציין, כי אופן מתן העדות עשוי להשפיע גם על משקלה. בעניין זה קבעה הפסיקה
כי אם בשל צורת ההעדה יתקשה בית המשפט להגיע לממצאים כלשהם, הדבר יזקף לחובת
בעל הדין שביקש כי העדות תינתן באופן זה (ר' רע"א 581/15 שאבי נ' עגיב (3.2.2015)
והאסמכתאות שם).

21. בענייננו, דומה כי התובעים עמדו בדרישות המפורטות לעיל. התביעה מבוססת על טענות מצד
גולן, ללא גיבוי באסמכתאות בכתב, למעט מסמך שנטען שנערך בידי העד פסקוולאטו,
שעדו מבוקשת. מכאן, שעדותו של פסקוולאטו לא אך שהיא רלוונטית, אלא שנראה כי
היא אף עשויה להיות מכריעה. אשר להימנעותו מהגשת תצהיר ומתן עדות בישראל, נראה כי
הסיבות לכך הובהרו די הצורך, הן בתצהירו של גולן והן בתמלול השיחה שצורף לתצהיר.
בהקשר זה, דעתי היא כי כאשר נשקלת האפשרות לגביית עדותו של עד כה מכריע, אל מול
האפשרות לדחות את הבקשה ולמעשה להביא לחסימת דרכו של התובע בהוכחת תביעתו, יש
להקל במבחן "הסיבה הטובה" (עניין דורי, סעי' 3 לפסק דינה של השופטת (כתוארה דאז)
נאור). כך גם בעניין תום הלב בהגשת הבקשה – לא מצאתי סיבה או טענה מכרעת אשר יש
בכוחה להביא לדחיית הבקשה, ודאי לנוכח הגישה המרחיבה ביישום דרישה זו (רע"א
7265/09 מסס נ' משרד הבריאות (31.12.2009), סעי' 4).

משכך, כאמור, נמצא כי דין הבקשה להתקבל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

05 נובמבר 2017

ת"א 32265-07-12 גולן ואח' נ' קוניאל ואח'

סוף דבר

22. הבקשה מתקבלת. בנסיבות העניין, לא מצאתי לפסוק הוצאות, אותם ניתן יהיה להביא בחשבון, ככל שיימצא לכך מקום, במסגרת ההוצאות הכלליות בהליך. כך גם איני פוסקת בשלב זה כיצד יתחלקו הצדדים בנטל ההוצאות הכרוכות בקיום החקירה בפועל.

לקראת הדיון, תתבקש המזכירות לערוך את הסידורים הנדרשים לצורך קיום החקירה בהיוועדות חזותית וליידע את הצדדים בנוגע לכל פעולה הנדרשת מהם בהקשר זה, לרבות עלויות השירות ואנשי הקשר שעומדים לרשותם לתאם את העניינים הטכניים הדרושים לצורך כך.

התיק יועבר למזכירות לצורך ניתובו מחדש.

ניתנה היום, ט"ז חשוון תשע"ח, 05 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.

דורית קוברסקי, שופטת בכירה